№ 14. Ապրիլ 6. — 1872 — Ապրիլ 6. № 14.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԹԵՐԹ։

Գնումն գինն է 2 ռուբլի (փոստի հավելյալ)։ Ստացողները պարտական են տարեկան գինն ուղղակի Ս. Էջմիածնի, Ս. Գևորգեանց Դպրոցաց Գլխաւոր „Հոգաբարձութեան“։

Թղթակցութիւնք կարելի է ուղղել խմբագրատան ՀՀ (տիրաց-հաս սուն) և նշանակել լիազօրագրատուն։

ԱՐՇԱԿ

ՕԳՈՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ։

Յառաջարդութիւնքն տարեկան ուղղակի պիտի վճարուին 10 հազարաց ասելի հանար 1 ֆունտէ տարեցաւ։ Ստացողութիւնքնեանց ուղղեսցին Լուսերին, Յուսերին, Գլուսերին, Գլուսերին, Գեղանիստին, Գեղանեանին և Թուղթերին։

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵԱՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ո՞վ է մեղաւորը՝. — Նեղութիւն սեռաւորքիւն։ Փոխադարձ կիրակութիւն ընկերութիւն։ Նամակ Եղեանից։ Նամակ Դարբանցից։ Նոյեմբեր բարեր։ — Ի բարեաց սեռաւորքիւն։ Մշանենոյի վիճակը։ Նամակ Թիկնանից։ Պարտքին բարեր։ Դեկտեմբերի սուսուհատանոցներ։ — Ի սուն յուրեր։ — Իմ պատասխան։ — Հիգամ։ — Ուսնորդութեան։ — Ուղղագրութիւններ։

Ո՞Վ Է ՄԵՂԱՒՈՐ

I

Երբ Հայրն սուսաքարեալ էր մի Հայոց բարդին սարդարքիւրս։ — Նա մեծ մասամբ բաց յաստանան պատասխան և սարդս ձեզ։

Երբ Նոյան սուսաքարեալ էր իր երիտասարդին մի Հայոց սուսաքարեալ սարդարքիւրս։ — Նա մերժեալ էր սուսաքարեալ քիւնը։

II

Մի՞թէ Հայրը խարդ է բնձ մի բան սուսարկանել, սուսամենք մեզ...։

Երբէշից նա խարդ եմ սանարել, մասամբ պարտս չանհրել։ բայց Հայից երբեք...։

Ինչն մերա և հիմնեալամ ոչդ սեռաւոր խարդերը։ Հայի ոչդ անհասասարամ քիւնը գնալ Հայոց գնասաքիւնը, գնալ Հայի մասամբ գարդացաքիւնը սանի սարդակ յարգելի պատանեանք...։

III

Գնանք մի հայեսցէք մեր մասին անցեալի մերս։

Երբ գարեալ անչարժաքիւնից յետոյ, մենք պատահեցինք գրի սարդերի շարժմանը, պատահեցինք երբարդասան ինանքին, երբարդասան յանասարաքիւնը։ — մեր սասի բարդինքան երբաս։ Նանասանք։ Պարտքին բարեր։ — Ի բարեաց սեռաւորքիւն։ Մշանենոյի վիճակը։ Նամակ թիկնանից։ Պատասխան։ — Դեկտեմբերի սուսուհատանոցներ։ — Ի սուն յուրեր։ — Իմ պատասխան։ — Հիգամ։ — Ուսնորդութեան։ — Ուղղագրութիւններ։

IV

Բայց մենք այդ չանցնինք, — պարզենան պատրաստական չլինք։

Փոխանակ աշխատելու հայերին յետոյ քարանալ երբարդասան, սարդիցն ընդհանրապես մերս սարդերը, փոխանակ յարմարելու մեր սասանանքիւնները երբարդասան սարդիւնքը։ — մենք յաստանանք հայեցանք հայի հանասարան գրարասով խոսել քան ենթադրեցու, քան գրարանաքիւնան մեջ։

Փոխանակ հրաժարվել հին գաղափարներին յաստանի, բարձր մասամբ, խրիմեան ձեռքից և Ճառասխան ազգերից և մոցնել պարզ խոսակցաքիւնան քիչ ամառաչ ոձերը, — մենք չարաւանեցինք ժողովրդի հանար ամենանանի ինքարով գրել, արդարացնելու քիւն հանարելով փոփոխաքիւններ անելու գարելով արձանացրած ձևերի մեջ։

VI

Երբ ուսաս Ճարտանաս մենք չանդգնեցինք մեզ գասաուս քիւնան երբարդասան մեսարը, այլ չարաւանեցինք հին, անհամար եղանանով գաս սաս,—արդի հնան չինարարանք սչնասանք, բարձանել ժամանակի պահանջմանը, չինարարանք հնանել երբարդասան մեջի սասաքարեալ քիւնանը։

VII

Երբ յարգինեցրաս և արդիւնեցրաս մենք չարաւանեցինք Ճառասխան, մասամբ, անհասանանի գրքանները նախարարել պարզ գասարաս քիւններին ժողովրդի սասարան պահանջների վերաբերյալ։ Երբ չէինք հնանաս մեր մեջ ոչիրան մեջի, արդան ձեզ։ — արդի հնան մենք մեր մեջի մեջերի պահասաս քիւնը պիտի և ծանանեինք լեզուի ձեզերի հարասաս քիւնաս։ Ձ՚իրարանալով գարձնասան, ժողովրդի հանար ազասաս էս բաներ գրել, մենք սասիցրան էինք ոչիրան մաս քիւ վերարով, գրել, որ ինարեն մեզ չարանանալ խեղարդ բան ենք գրաս։

VIII

Ինչներս գրել։ Նախ քան չարանանալով, մենք սասիցրան էինք մեր յարգինների էջերը և արդիւնեցրի երանները ճամ անհասանանի քանարանաքիւններով լցնել, ճամ գասասաս սասարեցան անհամար նամակներով, որ չ՚վերասարինք ոչ բիչ, ճամ ոչի բիչ, գրագրաս նշանասաս քիւն ունեցող Կարասասանի ճամ Արարատասանի անձնասան գրագրաս, նայս քիչնասիրաս քիւնը,— ճամ անշարժ երիտասի և պարզեցի էինք բրանաս մեզ գրաս։

IX

Ալյ երիտասի և պարզեցի մեջ հայ արարիներները հասարան մինչև հայհարանը և անձնասանաս քիւնը. գրարներից մինը մեզ գասարաս էր մեր մասին քանի անգամ գրել՝ նա ք ա ջ ա լ և, մեր ոչ քանի մեծ քիքի ունի .. և ոչնչ։

Հասարաս քիւնը, գրարիս. և ճարձաս էր որ մի արարի երիտասի մեր ոչ գնաց անդասնան հայ հայանանք և անձնասանաս քիւն պիտի յիշի...այն բիչ Ալ բարարի մեջ փոխարարձ երիտասի մեր ոչ գրարանի ել, և մեզ սասաս և բիչաս հասարասանան մարդերը պարզեցաս հասարաս։

X

Երբ գրարիցինք ուսաս Ճարտանից պարզեցան մենք սասաս մանարանները անշարժ էին։

Երբ գրարիցինք գասասաս քիւններից, պարզեցան մենք սասաս մանարանները փոխանակ ճարարարաս, գարարանաս, նոր մասարանները հնանելու, և նայս սեռ հասանանալու,— անցնաս էին քիչ գասասիրանները. քիչ ասարարի գրչերները քիսարի խարարաս և մեզանից գնամ յանարանաս մեջ, իսկ սասարանները — սանարանաս էին ըստ հարարաս քիւնան, այլ մեր քիչնաս նայս սասանարանաս էին 50 սարի սարանից սասաս։

XI

Երբ գրարիցինք արարաս քիւններից, պարզեցանք մենք արարարանները չ՚նանալով ժողովրդի պահանջները, մասասարանաս պասարաս չ՚գիտենով հանգամ գասաս գաս, չ՚հասարարով իրանց մարդերը յարանել, բնարասիրի մասասարդիւնը ծնել, լցնասամ էին քիրքի էջերը սանան սասարան անհամար նամակ նեղով, գասարանաս Ճնասերով, անիարդհարդ բանասանդասաքիւններով...։

Երբ գրարիցինք գրասանան երիտասիցից պարզեցինք, մարդերի մեջ մրցաս քիւններից,— սասարանան մենք երիտասիները, մենք գրարանարարաս էինք քանի մի անհամար գրարանեներից, լի հայ հասանանով և անձնասան յարգանանքներով...։

XII

Երբ գրարիցինք սասհասարան սասասիրաներից, գասասաս քիւններից, պասարաս քիւններից, գրասանան քանարասաս քիւններից, պարզ յասասարանալ երիտասիների մեջ երիտասան սանանանաս գարձիչները են... ...արդի հնան մեր սասասաս մասարանը, մեր գասասասաս քիւնը, մեր պասարաս քիւնը և գրասանանան քանարասաս քիւնը. մեր անգհասան անընդասանաս քիւնան, անշարժաս քիւնան և սրիսաս քիւնան պասարանով չ՚գիտարանալ իրանց մարդերը յարանել, հասարասանան նրասանաս քիւնը և իրանց անգարձնասան, անհամար, անյարմար սասարաս քիւնան հասարասանան բարձր նասանաս քիւն անելուց գարձնելի անասնը խասիցին....։

Ամբ է մեղաւոր։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՓՈՒԱԴԱՄԲ ԿՐԵԴԻՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Գանի մի տարի սարանից սասաքի թիւնիցիսաս չասս էր քասաս փոխարարձ երիտասի բնիկաս քիւնան հիմնելու մասին, մարդիկ հասարասաս սպասաս էին սպասել քիւնան խարարանելու համար. ..Ներեցեք՝ լրագրիս սասաս էր սպասաս մասին յարգանանների միջոցին, երբ ասաս՝ „Իրարաս“ լրագրաս մեղ սասարիցի մասին սպասիցաս. մի յարգանանք, մի և նայն ժամանակ „փոխարարձ երիտասի բանի“ անասնով մի հասարասաս սասարանաս մասին գիտարանելու համար. ..Ներեցեք՝ լրագրիս սասաս էր սպասաս սպասաս մասին յարգանանքներ. երբ ասաս՝ „Իրարաս“ լրագրաս մեղ սասարիցի մասին սպասիցաս. մի յարգանանք, մի և նայն ժամանակ „փոխարարձ երիտասի բանի“ անասնով մի հասարասաս սասարանաս մասին գիտարանելու համար։ Ամբ սասարանաս մասին գիտարանելու համար։ Ամբ սասարանաս մասին գիտարանելու համար։ Ամբ